

آشنایی با مفاد و مقررات قانونی

مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

سازمان امور مالیاتی کشور
معاونت مالیات های مستقیم
دفتر خدمات مؤدیان
سال ۱۳۹۲

مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

بر اساس ماده ۱۰۵ قانون مالیات های مستقیم (ق.م.م) جمع درآمد شرکت ها و درآمد ناشی از فعالیت های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران تحصیل می شود، پس از وضع زبان های حاصل از منابع غیر معاف و کسر معافیت های مقرر به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه ای می باشد مشمول مالیات به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪) خواهند بود.

تکالیف اشخاص حقوقی

اشخاص حقوقی بلافاصله پس از تأسیس، مکلفند اقداماتی به شرح ذیل انجام دهند:

۱) دریافت دفترچه ثبت نام اشخاص حقوقی از اداره کل امور مالیاتی مربوطه، تشکیل پرونده و پرداخت حق تمبر (سهام و سهم الشرکه کلیه شرکت های ایرانی موضوع قانون تجارت به استثنای شرکت های تعاونی بر اساس ارزش اسمی سهام یا سهم الشرکه به قرار دو در هزار مشمول حق تمبر خواهد بود).

تکته: حق تمبر سهام و سهم الشرکه شرکت ها باید ظرف دو ماه از تاریخ ثبت قانونی شرکت و در مورد افزایش سرمایه و سهام اضافی از تاریخ ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکت ها، از طریق ابطال تمبر پرداخت شود.

۲) نسبت به ثبت نام الکترونیکی و دریافت شماره اقتصادی به منظور بهره مندی از خدمات الکترونیکی نوین اقدام نمایند. لذا باید با مراجعه به نشانی www.TAX.gov.ir و پس از انجام مراحل پیش ثبت نام، نام کاربری و رمز عبور دریافت و در نهایت مراحل ثبت نام خود را کامل نمایند. مؤدیانی که مراحل ثبت نام الکترونیکی خود را کامل نمایند، از تسهیلات خدمات الکترونیکی نظیر امضای الکترونیکی در فرایندهای مالیاتی، پرداخت الکترونیکی و تسلیم الکترونیکی اظهارنامه های مالیاتی برخوردار خواهند گردید.

۳) ثبت و پلمب دفاتر روزنامه و کل در سال اول تأسیس، باید حداکثر تا ۳۰ روز پس از ثبت شرکت و در سنوات آتی باید قبل از شروع سال مالی با مراجعه و درخواست مودی توسط اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیر تجاری مربوط انجام پذیرد.

۴) از نمونه صورتحساب فروش کالا و خدمات که در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر ق.م.م صادر گردیده، استفاده نمایند.

۵) مطابق دستورالعمل های موضوع ماده ۱۶۹ مکرر ق.م.م، ضمن صادر نمودن صورتحساب برای معاملات و درج شماره اقتصادی خود در تمامی صورتحساب ها، فرم ها و اوراق مربوط، فهرست معاملات خود را به صورت فصلی تا یک ماه پس از پایان هر فصل مطابق ترتیبات مورد نظر سازمان امور مالیاتی، به اداره امور مالیاتی ذیربط ارائه نمایند.

۶) پرداخت کنندگان حقوق، هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلفند مالیات متعلق را طبق مقررات محاسبه و کسر و ظرف سی روز ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت کنندگان حقوق و میزان آن، به اداره امور مالیاتی محل پرداخت و در ماههای بعد فقط تغییرات را صورت دهند.

۷) در صورت پرداخت موارد موضوع تبصره (۹) ماده (۵۳) و ماده (۱۰۴) ق.م.م مالیات تکلیفی را در هر پرداخت کسر و به حساب تعیین شده واریز نمایند.

۸) حداکثر ظرف چهار ماه شمسی پس از پایان سال مالی، اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان متکی به دفاتر قانونی خود را به همراه فهرست هویت شرکا و سهامداران و حسب مورد میزان سهم الشرکه یا تعداد سهام و نشانی هر یک از آن ها، به اداره امور مالیاتی که محل فعالیت اصلی شخص حقوقی در آن واقع است تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند.

* اظهارنامه مؤدیان باید به صورت الکترونیکی در پایگاه عملیات الکترونیکی سازمان امور مالیاتی ثبت شود. به این منظور مؤدیان می توانند با مراجعه به پایگاه عملیات الکترونیکی سازمان به نشانی www.TAX.gov.ir نسبت به دریافت نرم افزار الکترونیکی ثبت و ارسال اظهارنامه مالیاتی و راهنمای مربوط، اقدام نمایند و پیش نیاز ارائه اظهارنامه الکترونیکی، تکمیل مراحل ثبت نام توسط مؤدیان است. سازمان امور مالیاتی از طریق شماره تلفن: ۰۲۱)۳۵۰۸۲ (پاسخگوی سؤالات مؤدیان در خصوص مراحل ثبت اظهارنامه های الکترونیکی در سیستم، می باشد.

در صورت انحلال شخص حقوقی، مدیران تصفیه مکلفند ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ انحلال، اظهارنامه مالیاتی آخرین دوره عملیات شخص حقوقی را تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند.

تشخیص درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی

بر اساس ماده ۱۰۶ ق.م.م، درآمد مشمول مالیات در مورد اشخاص حقوقی (به استثنای درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تشخیص آن مقرر شده است) از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی و در موارد خاص به طور علی الراس تشخیص می گردد:

۱- تشخیص درآمد مشمول مالیات بر مبنای رسیدگی به دفاتر قانونی

• اشخاص حقوقی مکلف به ثبت فعالیت های شغلی خود در دفاتر روزنامه و کل موضوع قانون تجارت هستند و باید دفاتر و اسناد مربوط را مطابق استانداردهای پذیرفته شده حسابداری، نگاهداری کنند. چنانچه دفاتر و اسناد و مدارک این مؤدیان مورد قبول قرار گیرد درآمد مشمول مالیات آنان مطابق ماده ۹۴ ق.م.م به شکل زیر محاسبه می شود:

(استهلاکات + هزینه های قابل قبول) - (سایر درآمدها + فروش کالا و خدمات) = درآمد مشمول مالیات
چنانچه گزارش حسابداری طبق مفاد ماده ۲۷۲ ق.م.م توسط سازمان حسابداری یا حسابداران رسمی یا موسسات حسابداری عضو جامعه حسابداران رسمی، تهیه و به اداره امور مالیاتی ذیربط تسلیم شود، اداره امور مالیاتی با " رعایت آئین نامه اجرائی موضوع بند ۴ ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی"، گزارش حسابداری مالیاتی را بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات، برگ تشخیص مالیات صادر می کند. قبول گزارش حسابداری مالیاتی موکول به آن است که مودی گزارش حسابداری مالی که توسط همان حسابدار رسمی یا مؤسسه حسابداری تنظیم شده باشد را ضمیمه گزارش حسابداری مالیاتی به همراه اظهارنامه مالیاتی یا حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه، تسلیم اداره امور مالیاتی مربوط نموده باشد.

۲- تشخیص درآمد مشمول مالیات از طریق علی الراس

در موارد زیر، درآمد مشمول مالیات به صورت علی الراس تشخیص خواهد شد.

- چنانچه تا موعد مقرر ترازنامه و حساب سود و زیان، تسلیم نشده باشد.
- چنانچه مودی به درخواست کتبی اداره امور مالیاتی مربوط، از ارائه دفاتر و یا مدارک حساب در محل کار خود، خودداری نماید.
- چنانچه دفاتر و اسناد و مدارک ابرازی برای محاسبه درآمد مشمول مالیات، به نظر اداره امور مالیاتی غیرقابل رسیدگی تشخیص داده شود، یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و آئین نامه مربوط مورد قبول واقع نشود. در این صورت مراتب باید با ذکر دلایل کافی کتبا به مودی ابلاغ و پرونده برای رسیدگی و اظهارنظر به هیأتی متشکل از سه نفر حسابرس منتخب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور محول گردد.

* هزینه های قابل قبول (در صورت قبولی دفاتر)

هزینه‌هایی برای تشخیص درآمد مشمول مالیات، قابل قبول خواهند بود که:

۱- در حدود متعارف منگی به مدارک باشند.
۲- منحصراً مربوط به تحصیل درآمد موسسه در دوره مالی مربوط، با رعایت حد نصاب های مقرر باشد.

برخی از هزینه‌های قابل قبول بر اساس ماده ۱۴۸ ق.م.عبارتند از:

- قیمت خرید کالای فروخته شده و یا قیمت مواد مصرفی در کالا و خدمات فروخته شده.
  - هزینه‌های استخدامی متناسب با خدمت کارکنان بر اساس مقررات استخدامی و به شرح بند (۲) ماده ۱۴۸ ق.م.
  - کرایه محل مؤسسه و اجاره بیهی ماشین آلات و ادوات مرتبط در صورتی که اجاری باشد.
  - مخارج سوخت، برقی، روشنایی، آب، مخابرات و ارتباطات.
  - وجوه پرداختی بابت انواع بیمه مربوط به عملیات و دارایی مؤسسه.
  - مخارج حمل و نقل و هزینه های ایاب و ذهاب، پذیرایی و انبارداری.
- تکته: برای مشاهده مشروح هزینه های قابل قبول به ماده ۱۴۸ ق.م.م مراجعه شود.

محاسبه استهلاك دارایی‌ها

* برخی مواردی که باید در محاسبه استهلاكات دارایی‌ها رعایت گردد، عبارتند از:

۱- آن قسمت از دارائی ثابت که بر اثر استعمال یا گذشت زمان یا سایر عوامل بدون توجه به تغییر قیمت‌ها ارزش آن تقلیل می یابد قابل استهلاك است.

۲- ماخذ استهلاك قیمت تمام شده دارائی می باشد.

۳- استهلاكات از تاریخی محاسبه می شود که دارائی قابل استهلاك آماده برای بهره برداری، در اختیار موسسه قرار می گیرد.

تکته ۱: در صورتی که دارایی قابل استهلاك در خلال ماه در اختیار مؤسسه قرار گیرد، ماه مزبور در محاسبه منظور نخواهد شد.

تکته ۲: دوره بهره برداری آزمایشی جزء بهره برداری محسوب نمی گردد.

محاسبه استهلاكات:

الف: در مواردی که طبق جدول استهلاكات مذکور در ماده ۱۵۱ ق.م.م، برای استهلاك نرخ تعیین شود نرخها ثابت بوده و در هر سال مابه تفاوت قیمت تمام شده مال مورد استهلاك و مبلغی که در سالهای قبل برای آن به عنوان استهلاك منظور شده است اعمال می گردد.

ب- در مواردی که طبق جدول مذکور در ماده ۱۵۱ ق.م.م، مدت تعیین شده، در هر سال بطور مساوی از قیمت تمام شده مال به نسبت مدت مقرر، استهلاك منظور می گردد.

معافیت های مالیاتی

اشخاص حقوقی با توجه به نوع فعالیت خود حسب مورد می توانند از معافیت موضوع مواد (۱۳۲)، (۱۳۳)، (۱۳۴)، (۱۳۸) و تبصره (۳) آن، (۱۳۹)، (۱۴۱)، (۱۴۲)، (۱۴۳) و (۱۴۵) ق.م.م استفاده نمایند.

تکته ۱: مطابق تبصره ماده ۱۹۳ ق.م.م، عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان در دوره معافیت موجب عدم استفاده از معافیت مقرر در سال مربوط خواهد شد.

تکته ۲: بر اساس تبصره ۲ ماده ۱۱۹ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه، در طول اجرای برنامه (۱۳۹۰-۱۳۹۴) تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر، شرط برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی است.

تکته ۳: طبق ماده ۵۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، عدم ثبت نام برای دریافت شماره اقتصادی، در مهلت تعیین شده، موجب محرومیت از کلیه معافیت ها و بخشودگی جریمه های مقرر در قانون مالیات های مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده در سال مربوط می شود.

تسویقات مالیاتی

ردیف	موضوع	تسویقات مالیاتی
۱	مؤدیانی که به تکالیف قانونی خود راجع به تسلیم به موقع اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان و پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت مالیات طبق اظهارنامه یا تراز نامه و حساب سود و زیان و حسب مورد، ارائه به موقع دفاتر و اسناد و مدارک خود اقدام نموده اند در موارد مذکور در ماده (۲۳۹) ق.م.م، هرگاه برگ تشخیص مالیاتی صادره را قبول یا با اداره امور مالیاتی توافق نمایند و نسبت به پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت آن اقدام نمایند.	معافیت از ۸۰٪ جرایم مقرر در ق.م.م
۲	در صورت پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت مالیات توسط این گونه مؤدیان (ردیف ۱ فوق) ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ برگ قطعی	معافیت از ۴۰٪ جرایم مقرر در ق.م.م
۳	پرداخت علی الحساب مالیات بر عملکرد در هر سال مالی قبل از سررسید مقرر در ق.م.م	جایزه ای معادل ۱٪ مبلغ پرداختی به ازای هر ماه تا سررسید مقرر

جرایم مالیاتی

ردیف	موضوع	جریمه
۱	پرداخت مالیات پس از سر رسید مقرر	به ازاء هر ماه ۲/۵٪ مالیات
۲	عدم تسلیم اظهارنامه	۴۰٪ مالیات متعلق (غیر قابل بخشودگی)
۳	مؤدیانی که اظهارنامه خود را تسلیم می نمایند لیکن درآمدهای کتمان شده یا هزینه‌های غبرواقعی داشته اند	۴۰٪ مالیات متعلق به درآمد کتمان شده یا هزینه غیر واقعی (غیر قابل بخشودگی)
۴	عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارائه دفاتر	۲۰٪ مالیات برای هر یک از موارد مذکور
۵	عدم تسلیم لیست حقوق ظرف مهلت مقرر	۲٪ حقوق پرداختی
۶	عدم پرداخت مالیات حقوق ظرف مهلت مقرر	۲۰٪ مالیات پرداخت نشده
۷	رد دفتر	۱۰٪ مالیات
۸	عدم صدور صورتحساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله، حسب مورد یا استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران یا شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود	۱۰٪ مبلغ مورد معامله
۹	عدم ارائه فهرست معاملات فصلی	۱٪ معاملات

مراجع حل اختلاف

- در مواردی که مؤدی نسبت به برگ تشخیص مالیات ابلاغ شده، معترض باشد، می تواند ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ شخصاً یا به وسیله وکیل تام الاختیار خود به اداره امور مالیاتی مراجعه و با ارائه دلایل و اسناد و مدارک کتباً تقاضای رسیدگی مجدد نماید.

در صورتی که مسئول مربوط دلایل و اسناد و مدارک ابرازی را در تعدیل درآمد، موثر تشخیص دهد و نظر او مورد قبول مؤدی قرار گیرد، مراتب پشت برگ تشخیص منعکس و به امضاء مسئول مربوط و مؤدی رسیده و درآمد مشمول مالیات تعیین شده قطعی می گردد.

- هرگاه دلایل و اسناد و مدارک ابرازی در رد یا تعدیل درآمد مندرج در برگ تشخیص مؤثر واقع نگردد، پرونده به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع خواهد گردید و رأی هیأت با اکثریت آراء قطعی و لازم الاجرا است. مگر اینکه ظرف مدت ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی از طرف مأموران مالیاتی مربوط یا مؤدی، مورد اعتراض کتبی قرار گیرد که در این صورت پرونده جهت رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدید نظر محول خواهد شد.

تکته: در این مرحله مؤدی مکلف است مقدار مالیات مورد قبول را در همان مهلت مقرر پرداخت و نسبت به مازاد بر آن اعتراض خود را تسلیم نماید.

مدارک مورد نیاز برای ثبت نام و تشکیل پرونده

- دفترچه ثبت نام تکمیل شده
- اصل و تصویر آگهی تاسیس در روزنامه رسمی کشور/ آگهی ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت خارجی
- اصل و تصویر آخرین آگهی تغییرات (مربوط به احراز مشخصات هویتی فوق الذکر)

- اصل و تصویر اساسنامه

- اصل و تصویر شرکتنامه یا اظهارنامه ثبت شرکت

* اصل یا رونوشت و تصویر مجوز تأسیس کارگاه یا کارخانه، حسب مورد

* اصل یا رونوشت و تصویر پروانه بهره برداری (در مورد معادن پروانه بهره برداری یا قرارداد

استخراج) حسب مورد

* اصل و تصویر مجوز سرمایه گذاری (در مورد سرمایه گذاران خارجی)

* اصل و تصویر کارت بازرگانی (در صورت دارا بودن)

- اصل و تصویر شناسنامه کلیه صاحبان امضاء مجاز

- اصل و تصویر کارت شناسایی ملی کلیه صاحبان امضای مجاز

- اصل و تصویر سند مالکیت یا اجاره نامه محل (اقامتگاه قانونی، فعالیت اصلی، نمایندگی رسمی و ...)

* گواهی امضای صاحبان امضاء مجاز شخص حقوقی

* اصل و تصویر قبض عوارض و نوسازی (آخرین سال)

- اصل و تصویر وکالتنامه وکیل شخص حقوقی (در صورت دارا بودن)

توجه: مواردی که با علامت (*) مشخص شده است جهت ثبت نام و تشکیل پرونده مالیاتی الزامی است.

